જન્માષ્ટમીના બીજા દિવસે નવમીએ મહાભોગ આર્તિ પછી અને પલનાના સમયે શ્રીઠાકોરજીની છઠ્ઠીના પૂજન માટેની

ષષ્ઠી પૂજન વિધિ

સંગ્રાહક :- **શાસ્ત્રીજી શ્રીપ્રદ્યુમ્નભાઇ બ. શુકલ** - વડોદરા.

છઠ્ઠી જ્યાં તૈયાર કરી પધરાવી હોય ત્યાં તેની ઉપર લોઢાની ખીલી ઉપર પીળારંગનું વસ્ત્ર ઓઢાવવું. વાંસની પટ્ટીઓનો ત્રિકોણ કુલ લગાવી ઉપરની ખીલીમાં ભરાવવો. છઠ્ઠીની આગળ ચણાની દાળની કાચી ખીચડીની ઢગલી કરી તેના ઉપર બટેરામાં ઘીનો દીવો પ્રકટાવવો. કોરો લોટ અને હળદર મેળવીને ચોક પુરવો. છઠ્ઠીની જમણી બાજુએ તલવાર, વાંસળી, વલોણી, લાઠી(લાકડી)મુકવી. સંધ્યાનો સાજ, જળ લેવું. ત્રણ વખત આચમન કરવું. ૐ કેશવાય નમઃ ૐ નારાયણાય નમઃ ૐમાધવાય નમઃ ગોવિન્દાય નમઃ - હસ્ત પ્રક્ષાલન કરી પ્રાણાયામ કરવા, ત્યાર બાદ સંકલ્પ કરવો.**साक्षतं जलमादाय, ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः श्रीमद् भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्याद्य श्री ब्रह्मणो द्वितीये परार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे बौद्धावतारे जम्बूद्वीपे भूर्लोके भरतखण्डे आर्यावर्तान्तर्गते ब्रह्मावर्तैकदेशे ★ .....देशे..... क्षेत्रे..... नाम संवत्सरे दक्षिणायनगते श्रीसूर्ये वर्षर्तौ मासोत्तमे भाद्रपदमासे शुभे कृष्णपक्षे नवम्यां.....वासरे.....नक्षत्रे.....योगे.....करणे एवं ग्रहणगणविशेषणविशिष्टायां शुभपुण्यतिथौ श्रीनन्दराजकुमारस्य अभिनवजातस्य अभ्युदयार्थं षष्ठीदेव्याः आवाहनप्रतिष्ठापूजनान्यहं करिष्ये॥**

આ પ્રમાણે સંકલ્પ બોલી જલ-અક્ષત જમીન પર છોડવા, ફરી સંકલ્પ માટે જલ લઇ બોલવું :-

तदङ्गत्वेन निर्विघ्नता सिद्ध्यर्थं गणपतिस्मरणं करिष्ये॥ ॐ गणानां त्वा

★ અહીં પોતાના દેશ-પ્રદેશ અનુસાર યથાસ્થાને ક્ષેત્ર-નદીના નામનો ઉલ્લેખ કરવો.

જન્માષ્ટમીના બીજા દિવસે નવમીએ મહાભોગ આર્તે પછી અને પલનાના સમયે શ્રીઠાકોરજીની છઠ્ઠીના પૂજન માટેની

ષષ્ઠી પૂજન વિધિ

સંગ્રાહક :- **શાસ્ત્રીજી શ્રીપ્રદ્યુમ્નભાઇ બ. શુકલ** - વડોદરા.

છઠ્ઠી જ્યાં તૈયાર કરી પધરાવી હોય ત્યાં તેની ઉપર લોઢાની ખીલી ઉપર પીળારંગનું વસ્ત્ર ઓઢાવવું. વાંસની પટ્ટીઓનો ત્રિકોણ કુલ લગાવી ઉપરની ખીલીમાં ભરાવવો. છઠ્ઠીની આગળ ચણાની દાળની કાચી ખીચડીની ઢગલી કરી તેના ઉપર બટેરામાં ઘીનો દીવો પ્રકટાવવો. કોરો લોટ અને હળદર મેળવીને ચોક પુરવો. છઠ્ઠીની જમણી બાજુએ તલવાર, વાંસળી, વલોણી, લાઠી(લાકડી)મુકવી. સંધ્યાનો સાજ, જળ લેવું. ત્રણ વખત આચમન કરવું. ॐ केशवाय नमः ॐ नारायणाय नमः ॐमाधवाय नमः गोविन्दाय नमः - હસ્ત પ્રક્ષાલન કરી પ્રાણાયામ કરવા, ત્યાર બાદ સંકલ્પ કરવો.साक्षतं जलमादाय, ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः श्रीमद् भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्याद्य श्री ब्रह्मणो द्वितीये परार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे बौद्धावतारे जम्बूद्वीपे भूर्लोके भरतखण्डे आर्यावर्तान्तर्गते ब्रह्मावर्तैकदेशे ★ .....देशे..... क्षेत्रे..... नाम संवत्सरे दक्षिणायनगते श्रीसूर्ये वर्षर्तौ वासोत्तमे भाद्रपदमासे शुभे कृष्णपक्षे नवम्यां.....वासरे.....नक्षत्रे.....योगे.....करणे एवं ग्रहणगणविशेषणविशिष्टायां शुभपुण्यतिथौ श्रीनन्दराजकुमारस्य अभिनवजातस्य अभ्युदयार्थं षष्ठीदेव्याः आवाहनप्रतिष्ठापूजनान्यहं करिष्ये।।

આ પ્રમાણે સંકલ્પ બોલી જલ-અક્ષત જમીન પર છોડવા, ફરી સંકલ્પ માટે જલ લઇ બોલવું :-

तदङ्गत्वेन निर्विघ्नता सिद्धचर्थं गणपतिस्मरणं करिष्ये।। ॐ गणानां त्वा

★ અહીં પોતાના દેશ-પ્રદેશ અનુસાર યથાસ્થાને ક્ષેત્ર-નદીના નામનો ઉલ્લેખ કરવો.

हस्ते अक्षतान् गृहीत्वा હાથમાં પીતાક્ષત લેવા ॐ तदस्तु मित्रावरुणा तदग्ने शं योरस्मभ्यमिदमस्तु शस्तम्॥ अशीमहि गाधमुत प्रतिष्ठां नमो दिवे बृहते सादनाय, गृहा वै प्रतिष्ठासूक्तं तत् प्रतिष्ठितमया वाचा शंस्तव्यं तस्माद्यद्यपि दूर इव पशूँ लभते गृहानेवैनानाजिगमिषति गृहाहि पशूनां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठा॥ અક્ષત ષષ્ઠીઉપર ચઢાવવા षष्ठी जिवन्तिका सुप्रतिष्ठिता वरदा भव।

પછી ષષ્ઠીદેવીનું પૂજન

षष्ठीदेव्यैनमः आसनार्थे अक्षतान् समर्पयामि
,, पादयोः पाद्यं समर्पयामि
,, हस्तयोः अर्घ्यं समर्पयामि
,, अर्घ्यान्ते आचमनीयं समर्पयामि
,, स्नानं समर्पयामि
,, वस्त्रं समर्पयामि
,, गन्धं समर्पयामि
,, अक्षतान् समर्पयामि
,, पुष्पाणि पुष्पमालां च समर्पयामि
,, सौभाग्यपरिमलद्रव्यं श्वेतचूर्णं रक्तचूर्णं च समर्पयामि
,, धूपं समर्पयामि
,, दीपं समर्पयामि
,, नैवेद्यं समर्पयामि

વસોર્ધારા કરવી. ગરમ ઘીમાં રૂ બોળીને છઠ્ઠીના મધ્યમાં પાંચ અથવા સાત જગ્યાએ ઘીવાળું રૂ દબાવી ઘીની ધારા કરવી. વસોર્ધારા માટેનો મંત્ર :

ॐ वसोः पवित्रमसि शतधारं वसोः पवित्रमसि सहस्रधारम्।
देवस्य त्वा सविता पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण सुप्वाकामधुक्षः॥

ત્યાર બાદ તલવારનું પૂજન કરવું :-

असिर्विशसनः खड्गः शत्रूणां प्राणहारकः।
तीक्ष्णधाराय शुद्धाय तस्मै खड्गाय ते नमः॥

खड्गाय नमः। सकलोपचारार्थे गन्धाक्षतपुष्पैः सम्पूजयामि।

ત્યાર બાદ વાંસળીનું પૂજન કરવું :-

पुण्यस्त्वं सर्वतीर्थानां मंगलानां च मंगलम्।
विष्णुना विधृतोऽसि त्वमतः शान्तिं प्रयच्छ मे॥

मुरल्यै नमः। सकलोपचारार्थे गन्धाक्षतपुष्पैः सम्पूजयामि।

ત્યાર બાદ વલોણીનું પૂજન કરવું :-

मथान मन्दरोऽसि त्वं मथितः सागरस्त्वया।
अतो ममापि पुत्रस्य मथ विघ्नं नमोऽस्तु ते॥

मन्थानाय नमः। सकलोपचारार्थे गन्धाक्षतपुष्पैः सम्पूजयामि।

षष्ठीदेव्यैनमः।बर्ली समर्पयामि। बलिद्रव्यायनमः।
सकलोपचारार्थे गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूजयामि।

प्रार्थना

जय देवि जगन्मातर्जगदानन्दकारिणि।
प्रसीद मम कल्याणि नमस्ते देवि षष्ठिके॥
षष्ठिदेवि महासत्त्वे सर्वेषां च सुतप्रदे।
वरदे त्वत्प्रसादेन चिरं जीवतु बालकः॥
गौरीपुत्रो यथा स्कन्दः शिशुत्वे रक्षितस्त्वया।
तथा ममाप्ययं बालः रक्ष्यतां षष्ठिके नमः॥
षष्ठिदेवि नमस्तुभ्यं सूतिकागृहशायिनि।
पूजिताऽसि परं भक्त्या सबालां रक्ष मातरम्॥
शयनी सर्वभूतानां वर्द्धिनी धनसम्पदाम्।
बोधिनी सर्वविद्यानां जन्मदे त्वां नता वयम्॥
जननी सर्वलोकानां बालानां च विशेषतः।
नारायणस्वरूपेण सुतं मे रक्ष सर्वदा॥
शक्तिस्त्वं सर्वदेवानां बालानां हितकारिणी।

मातेव रक्ष मे पुत्रं महाषष्ठि नमोऽस्तु ते ॥
रुद्राणि रुद्ररूपेण सर्वविघ्नविनाशिनि ।
प्राणदे वरदे देवि रक्ष बालं शुभा भव ॥
अमुं मम कुलोत्पन्नं रक्ष त्वमिह बालकम् ।
रक्षोभूतपिशाचेभ्यः शाकिनी डाकिनीषु च ।
मातेव रक्ष मे बालं श्वापदेषु नगेषु च ॥
त्वमेव वैष्णवी देवी ब्रह्माणी च व्यवस्थिता ।
रुद्रशक्तिः समाख्याता महाषष्ठि नमोऽस्तुते ॥
धात्री त्वं कार्तिकेयस्य महाषष्ठीति विश्रुता ।
त्वत्प्रसादादविघ्नेन चिरं जीवतु बालकः ॥
इति सम्प्रार्थ्य । પછી આરતી કરવી. પછી મન્ત્રપુષ્પાંજલી. પ્રદક્ષિણા.
સંકલ્પો -
(१) अद्य पूर्वोच्चारित.....कृतस्य षष्ठिपूजनस्य साङ्गता सिद्धयर्थ गोनिष्क्रयीभूतं द्रव्यं आचार्याय दातुमहमुत्सृजे, तेन श्रीगोपीजनवल्लभः प्रीयतां न मम।
(२)अद्य.....कृतस्य पूजनस्य साङ्गतासिद्धयर्थ आचार्यदक्षिणां दातुमहमुत्सृजे, तेन श्रीगोपीजनवल्लभः प्रीयतां न मम।
(३) अद्य.....कृतस्य पूजनस्य साङ्गतासिद्धयर्थ भूयसीं दक्षिणां दातुमहमुत्सृजे, तेन श्रीगोपीजनवल्लभः प्रीयतां न मम।

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ।
न्यूनं सम्पूर्णतां याति सद्यो वन्दे तमच्युतम् ॥